

การพัฒนารูปแบบการบูรณาการการเรียนการสอนเพื่อสอดแทรก
คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง รายวิชา
แนวคิด ทฤษฎี และกระบวนการพยาบาล นักเรียนพยาบาลชั้นปีที่ 1
วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

The Development of Integration the Infusion Instruction Model with Eight Moral Basics Based on Sufficiency Economic in the Concept, Theory and Nursing Process Course in the First Year Nursing Students at the Royal Thai Army Nursing College

ศิริพร พูนชัย*, นัยนา วงศ์สายตา*, กุสุมา กังหลี*

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแบบการบูรณาการการเรียนการสอนเพื่อสอดแทรกคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ได้แก่ ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สุภาพ สะอาด สามัคคี เอื้ออาทร ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ในรายวิชาแนวคิด ทฤษฎี และกระบวนการพยาบาล โดยทำการศึกษาในนักเรียนพยาบาลชั้นปีที่ 1 รุ่นที่ 45 วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก จำนวน 98 คน รูปแบบการวิจัยเป็นแบบกลุ่มเดียววัดก่อนและหลัง (One-group pre-post test design) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบวัดเจตคติต่อการเรียนการสอน จำนวน 16 ข้อ แบบวัดความพึงพอใจต่อการเรียนการสอน จำนวน 12 ข้อ ของ อีรพงศ์ แก่นอินทร์ และคณะ และแบบวัดพฤติกรรมคุณธรรมซึ่งคณะผู้วิจัยปรับปรุงขึ้นตามแนวคิดคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ จำนวน 45 ข้อ ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ และทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัตราของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นโดยรวมเท่ากับ .81 .87 และ .92 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังเรียนโดยใช้สถิติ Dependent t-test ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. รูปแบบการบูรณาการการเรียนการสอนเพื่อสอดแทรกคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ในรายวิชาแนวคิด ทฤษฎี และกระบวนการพยาบาล ประกอบด้วย 1. ผู้สอนสร้างแรงจูงใจให้เกิดในชั้นเรียน 2. ผู้สอนใช้วิธีการเรียนการสอน และการปฏิบัติ เป็นการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเน้นการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ การเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่ม และการบูรณาการคุณธรรมจริยธรรมเข้ากับวิชาที่สอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในระหว่างการเรียนรู้ 3. ผู้สอนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอนจนถึงการนำไปปฏิบัติ 4. ผู้สอนและผู้เรียนมีการเรียนรู้ร่วมกัน 5. ผู้สอนสอดแทรกคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการเข้าในกิจกรรมการเรียนการสอน

2. ประสิทธิภาพของรูปแบบการบูรณาการการเรียนการสอนเพื่อสอดแทรกคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า

2.1 ค่าเฉลี่ยของเจตคติต่อการเรียนการสอนก่อนและหลังการเรียนการสอนรายวิชาฯ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง

สถิติที่ระดับ .001

2.2 ค่าเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนก่อนและหลังการเรียนการสอนรายวิชา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

2.3 ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนพยาบาลก่อนและหลังการเรียนการสอนรายวิชา ไม่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยนักเรียนมีค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการก่อนการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 4.14$) และภายหลังการเรียนการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.23$) และพฤติกรรมคุณภาพพื้นฐานด้านความซื่อสัตย์มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดทั้งก่อนและหลังการเรียนการสอน ($M = 3.51$) และด้านความขยันมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดทั้งก่อนและหลังการเรียนการสอน ($M = 3.57$)

คำสำคัญ รูปแบบการบูรณาการการเรียนการสอน การสอดแทรกคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

Abstract

This research was a purpose to development of integration the infusion instruction model with eight moral basics including diligent, economy, honesty, disciplinary, politely, tidy, and solidarity based on sufficiency economic of the concept, theory and nursing process course in the first year nursing students class 45 th at the Royal Thai Army Nursing College. Sample was 98 persons. The research was a one group pre-post test design. The research instruments were the Attitude Measure to Learning and Teaching Form 16 questions, the Satisfaction Measure to Learning and Teaching Form 12 questions of Tirapong Kangin and his college, and the Basic Moral Behavior Measure Form which the researchers modified based on eight moral basics 45 questions. Validity was proven by three experts. Reliability was the Cronbach's alpha coefficient 0.81, 0.87, and 0.92 respectively. Data was analyzed by mean, standard deviation and comparing score of pretest and post-test by using Dependent t-test. The results of this research were the following:

1. The pattern of integration the infusion instruction model with eight moral basics following by sufficiency economy in the concept, theory, and nursing process course composed of (1) The instructors motivated students in class to have more attention. (2) The instructors used the methods of learning , teaching and practicing processes, which was a cooperating learning style emphasizing on learning experience, learning by group process and integrating moral into the content in order to the students became more active during studying in class. (3)The instructors helped the students involved in the learning process throughout taking to practice. (4) The instructors and the students got to brain storming for learning together. (5) The instructors provided the infusion instruction model with eight moral basics into their teaching activities.

2. Efficacy of integration the infusion instruction model with eight moral basics following by sufficiency economy

2.1 Mean of the attitude to learning and teaching pre – post test in subjects was significantly different at the level 0.01

2.2 Mean of the level satisfaction to leaning and teaching pre – post test in subjects was significantly different at the level 0.01

2.3 Mean of the basic moral behavior of students pre-post test in subjects was not significantly different

The students had the mean of the basic moral behavior before teaching process at the high level in total ($M = 4.14$) and after teaching process at the highest level in total ($M = 4.23$)

The mean of the basic moral behavior in honesty had the highest level in both before and after teaching process ($M = 3.51$) and the mean of diligent had the lowest level in both before and after teaching process ($M = 3.57$).

keywords: The Intergration Learning – Teaching, The Infusion Instruction Model with eight Moral Basic, Sufficiency Economy

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นกระบวนการให้ความรู้และประสบการณ์ต่อมนุษย์ จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของสังคมที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 6 ระบุว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ มีคุณธรรมและจริยธรรม ในการดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มาตรา 23 ระบุว่า การจัดการศึกษาต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้และคุณธรรม การจัดการกระบวนการเรียนรู้ต้องบูรณาการด้านต่าง ๆ เช่น ความรู้เกี่ยวกับตนเอง ทักษะทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย ทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข เป็นต้น มาตรา 24 (4) ระบุว่า การจัดการสอนต้องผสมผสานสาระความรู้เหล่านั้นให้ได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา และมาตรา 26 ระบุว่า ให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียน โดยพิจารณาพัฒนาการของผู้เรียนจากความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการสอบ ควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมในแต่ละระดับ

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศนโยบายเร่งรัดการปฏิรูปการศึกษา โดยยึดคุณธรรมนำความรู้ สร้างความตระหนักสำนึกในคุณค่าของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความสมานฉันท์ สันติวิธี วิถีประชาธิปไตย พัฒนาคน โดยใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความร่วมมือของสถาบันครอบครัว ชุมชน สถานศึกษาและสถาบันการศึกษา เพื่อพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดี มีความรู้และอยู่ดีมีสุข ใช้กลไกเชิงยุทธศาสตร์ที่สำคัญ คือการสร้างวัฒนธรรมสถานศึกษา หรือวัฒนธรรมองค์กรใหม่ โดยนำคุณธรรมสำคัญๆ เข้าไปเป็นวิถีชีวิตของคนในสถานศึกษา หรือองค์กรนั้น และต้องดำเนินการอย่างครบวงจร โดยการยึดหลักของคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ได้แก่ ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สุภาพ สะอาด สามัคคี มีน้ำใจ เพื่อให้ยึดคุณธรรมดังกล่าวไปประพฤติปฏิบัติในสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอนแบบมี

ส่วนร่วม เป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่ ดร. ดี เจ นิโคล (Dr.D.J. Nicol) เชื่อว่าเป็นรูปแบบที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาบุคคลทั้งด้านความรู้ ทักษะคิดและทักษะได้ดีที่สุดในด้านการสังเคราะห์จากผลวิเคราะห์ของการศึกษาวิจัยรูปแบบการเรียนรู้หลายรูปแบบที่เรียกว่า Meta analysis จนได้โครงสร้างพื้นฐานของการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เป็นการเรียนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางประกอบด้วยหลักการเรียนรู้พื้นฐาน คือ การเรียนรู้เชิงประสบการณ์ผสมผสานกับกระบวนการกลุ่ม (Group Process) การให้ผู้เรียนได้ทำงานเป็นกลุ่ม จะทำให้เกิดการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ซึ่งกันและกัน ช่วยกันทำในสิ่งที่ยากหรือไม่เคยทำมาก่อนได้ด้วยความมั่นใจ ทำให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วม และบรรลุงานสูงสุด¹ การบูรณาการจัดการเรียนการสอนสอดแทรกคุณธรรมในวิชาเรียน สามารถสอนสอดแทรกในหัวข้อที่สอนในรายวิชาและในระดับหลักสูตร ซึ่งอาจจะสอดแทรกในรายวิชาที่สอนคุณธรรม จริยธรรมโดยตรงในหลักสูตรนั้นๆ และสอนสอดแทรกโดยใช้กิจกรรมเสริมในรายวิชาเป็นต้น วิธีการสอนสอดแทรกจะใช้ในรูปของการสนทนา การบรรยาย การตอบปัญหาและการวางกฎข้อบังคับก็ได้ จากการศึกษาของ มกราพันธุ์ จูฑะรสก เรื่องการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนบูรณาการ เพื่อพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรสาธารณสุขศาสตร์ ในวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น² จากการสนทนากลุ่มพบว่า อาจารย์ทุกคนมีความเห็นว่าการพัฒนาจริยธรรมของนักศึกษามีความจำเป็นอย่างยิ่ง ในการบูรณาการเข้าไปในวิชาต่างๆ อย่างมีรูปแบบที่ชัดเจนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในหมวดวิชาที่มีความคล้ายกัน การศึกษาแบบบูรณาการจะทำให้เกิดการศึกษาแบบองค์รวม เกิดความสัมพันธ์เชื่อมโยงง่ายต่อผู้เรียนเพื่อนำไปสู่การประยุกต์ใช้แก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน

คณะผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และการบูรณาการรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อสอดแทรกคุณธรรมให้กับผู้เรียน จึงพัฒนารูปแบบการบูรณาการเรียนการสอนเพื่อสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม มาใช้ในรายวิชาแนวคิด ทฤษฎีและกระบวนการพยาบาล ของนักเรียนพยาบาลชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก โดยสอดแทรกแนวคิดเกี่ยวกับ

คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ซึ่งเป็นคุณธรรมพื้นฐานที่ทุกคนต้องมี อยู่ในตนเองและเป็นนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้ได้รูปแบบการเรียนการสอนแบบบูรณาการที่เหมาะสมกับรายวิชา และเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลแก่ผู้เรียน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบการบูรณาการเรียนการสอนเพื่อสอดแทรกคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียนพยาบาลชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ในรายวิชาแนวคิด ทฤษฎีและกระบวนการพยาบาล
2. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของรูปแบบการบูรณาการเรียนการสอนเพื่อสอดแทรกคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง โดยศึกษา
 - 2.1 เจตคติต่อการเรียนการสอน
 - 2.2 ความพึงพอใจต่อการเรียนการสอน
 - 2.3 พฤติกรรมคุณธรรม เกี่ยวกับ ขยัน ซื่อสัตย์ ประหยัด มีวินัย สุภาพ สะอาด สามัคคี และเอื้ออาทร

สมมติฐานการวิจัย

1. เจตคติต่อการเรียนการสอนของนักเรียนพยาบาลชั้นปีที่ 1 ภายหลังได้รับการสอนโดยใช้รูปแบบการบูรณาการเรียนการสอนเพื่อสอดแทรกคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง สูงกว่าก่อนได้รับการสอน
2. ความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนของนักเรียนพยาบาลชั้นปีที่ 1 ภายหลังได้รับการสอนโดยใช้รูปแบบการบูรณาการเรียนการสอนเพื่อสอดแทรกคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง สูงกว่าก่อนได้รับการสอน
3. พฤติกรรมคุณธรรมพื้นฐาน เกี่ยวกับ ขยัน ซื่อสัตย์ ประหยัด มีวินัย สุภาพ สะอาด สามัคคีและเอื้ออาทร ของนักเรียนพยาบาลชั้นปีที่ 1 ภายหลังได้รับการสอนโดยใช้รูปแบบการบูรณาการเรียนการสอนเพื่อสอดแทรกคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง สูงกว่าก่อนได้รับการสอน

รูปแบบการบูรณาการเรียนการสอนเพื่อสอดแทรกคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

1. เจตคติต่อการเรียนการสอน
2. ความพึงพอใจต่อการเรียนการสอน
3. พฤติกรรมคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ

ขอบเขตในการวิจัย

1. การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการการศึกษารูปแบบการบูรณาการเรียนการสอนเพื่อสอดแทรกคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ในรายวิชาแนวคิด ทฤษฎีและกระบวนการพยาบาล ที่ภาควิชาการพยาบาลเบื้องต้น กองการศึกษา วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก จัดการเรียนการสอน ภาคการศึกษาที่ 3 ปีการศึกษา 2551

2. ใช้รูปแบบการควบคุมคุณภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชากระบวนการพยาบาล นักเรียนพยาบาลชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก, 2547 และรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วมรายวิชากระบวนการพยาบาล นักเรียนพยาบาลชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก, 2548 มาเป็นแนวคิดในการบูรณาการเรียนการสอนและการสอนสอดแทรกคุณธรรม

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ใช้วิธีการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยขั้นตอนการพัฒนาใช้วิธีวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Classroom Action Research) เพื่อศึกษารูปแบบการบูรณาการเรียนการสอนเพื่อสอดแทรกคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงในรายวิชาแนวคิด ทฤษฎี และกระบวนการพยาบาล ของนักเรียนพยาบาลชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

แบบแผนการวิจัยเป็นแบบกลุ่มเดียววัดก่อน-หลัง ประเภท One-group pre-post test design

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนพยาบาลชั้นปีที่ 1 รุ่นที่ 45 วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ที่กำลังศึกษารายวิชาแนวคิด ทฤษฎี และกระบวนการพยาบาล ภาคการศึกษาที่ 3 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 98 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบวัดเจตคติต่อการเรียนการสอน จำนวน 16 ข้อ แบบวัดความพึงพอใจต่อการเรียนการสอน จำนวน 12 ข้อ ของ อีรพงศ์ แก่นอินทร์ และคณะ³ และแบบวัดพฤติกรรมคุณธรรมซึ่งคณะผู้วิจัยปรับปรุงขึ้นตามแนวคิดคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ จำนวน 45 ข้อ ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ และทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นโดยรวมเท่ากับ .81 .87 และ .92 ตามลำดับ

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป (SPSS/FW) คำนวณค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและเปรียบเทียบตัวแปรที่ศึกษาโดยใช้สถิติการทดสอบค่าที (Paired t - test)

วิธีดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยแบ่งวิธีการวิจัย เป็น 2 ระยะดังนี้
ระยะที่ 1 : ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการ และบริบทที่

เกี่ยวข้องเพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบในการพัฒนารูปแบบการเรียน การสอนบูรณาการเพื่อพัฒนาคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการตาม หลักเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์จุดอ่อน - จุดแข็ง ภาวะคุกคาม และโอกาส โดยการศึกษาจากข้อมูล เอกสารที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการควบคุม คุณภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชากระบวนการพยาบาลของ นักเรียนพยาบาลชั้นปีที่ 1 โดยศิริพร พูนชัย และคณะ⁴ รูปแบบ การจัดการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วมรายวิชากระบวนการ พยาบาล สำหรับนักเรียนพยาบาลชั้นปีที่ 1 โดยกุสุมา กังหลิและ คณะ⁵ และ ผลการประเมินการจัดการเรียนการสอนปีการศึกษา 2550 เกี่ยวกับวิธีการจัดการเรียนการสอนและผลสัมฤทธิ์ของ ผู้เรียน มาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการวางแผน เมื่อทราบ ข้อมูลจากการวิเคราะห์โดยการเสริมจุดอ่อนในแต่ละด้านและร่วม กันหาแนวทางในการรักษาจุดแข็งและสิ่งที่เป็นโอกาสให้คงอยู่ (วงจร P)

2. ผู้มีส่วนร่วมในการสอน ร่วมกันวางแผนโดยใช้ข้อมูลจาก การวิเคราะห์ในขั้นตอนที่ 1 มาประกอบกับประมวลการสอน รายวิชาในปีการศึกษา 2550 เป็นเครื่องมือเทียบเคียงในการ ประเมินการจัดการเรียนการสอนว่าบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ และ ร่วมกันกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบในการจัดการเรียนการสอน ให้ชัดเจน จัดทำคู่มือการสอนกระบวนการกลุ่ม สำหรับผู้มีส่วนร่วม ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานแต่ละขั้นตอน และจัดทำแผนการ สอน (Action plan) ให้สอดคล้องและตอบสนองการจัดการเรียน การสอนที่มุ่งคุณธรรมนำความรู้ (วงจร D) มีขั้นตอนในการดำเนิน งานตามลำดับ ดังนี้

2.1 ศึกษารายละเอียดของเนื้อหาวิชาที่จะสอนจาก เอกสารหลักสูตร

2.2 กำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ให้ครอบคลุมเนื้อหา

2.3 วางแผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการ กำหนดเนื้อหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนแบบคุณธรรมนำ ความรู้ สอดแทรกคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการในทุกกิจกรรม และ จัดทำแผนการสอนให้ครบเนื้อหาวิชาและวัตถุประสงค์การเรียนรู้

2.4 จัดทำสื่อการเรียนการสอน และเครื่องมือประเมินผล การเรียนรู้

2.4.1 เอกสารประกอบคำสอน และหนังสืออ้างอิง แหล่งความรู้ต่างๆ ที่นักเรียนจะแสวงหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อสร้าง ความรู้

2.4.2 ใบงาน สำหรับผู้เรียนปฏิบัติงานกลุ่มตามรูปแบบ การสอนแบบบูรณาการโดยสอดแทรกคุณธรรมพื้นฐาน 8

ประการตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

2.4.3 การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.4.4 แบบประเมินพฤติกรรมคุณธรรมของผู้เรียน

2.4.5 แบบประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบการ บูรณาการเรียนการสอนสอดแทรกคุณธรรม

3. จากการวางแผนร่วมกันทำให้ได้มาซึ่งระบบและกลไก ผู้มี ส่วนร่วมในการเรียนการสอนจะต้องมีการเตรียมการสอน รับผิดชอบการสอนตามแผนที่กำหนด มีความรู้ ความเข้าใจใน วัตถุประสงค์ของรายวิชา มีความสามารถในการประเมินผล มี ความรู้เกี่ยวกับคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการในการสอนสอดแทรก แก่ผู้เรียนเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และพัฒนาตนเอง

สำหรับผู้เรียน ต้องเข้าใจพื้นฐานคุณธรรม 8 ประการตาม หลักเศรษฐกิจพอเพียง จะต้องรับผิดชอบตนเองในการเรียนรู้ และ ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองเพิ่มเติมในรายวิชา มีการทบทวนการ เรียนรู้อยู่เสมอ เพื่อให้การเรียนรู้บรรลุวัตถุประสงค์ของรายวิชา จึงต้องมีการประเมินตนเองทั้งผู้เรียนและผู้มีส่วนร่วมในการจัดการ เรียนการสอน เพื่อเป็นข้อมูลย้อนกลับสำหรับการปรับปรุงแก้ไขรูปแบบ การจัดการเรียนการสอนในปีการศึกษาต่อไป (วงจร C)

4. ภายหลังสิ้นสุดการจัดการเรียนการสอน คณะผู้วิจัยจะ ประชุมร่วมกัน เพื่อสรุปผลการดำเนินงานว่าบรรลุวัตถุประสงค์ ของการจัดการเรียนการสอนตามประมวลการสอนรายวิชาที่ กำหนดหรือไม่ และร่วมกันวิเคราะห์หาสาเหตุว่าส่วนที่ไม่บรรลุ วัตถุประสงค์เกิดจากสาเหตุใดและมีแนวทางแก้ไขอย่างไร เพื่อใช้ เป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในปีการศึกษา ต่อไป (วงจร A)

ระยะที่ 2 การศึกษารูปแบบการบูรณาการเรียนการสอน เพื่อสอดแทรกคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการตามหลักเศรษฐกิจ พอเพียง ในรายวิชาแนวคิด ทฤษฎีและกระบวนการพยาบาล สำหรับนักเรียนพยาบาลชั้นปีที่ 1 รุ่นที่ 45 วิทยาลัยพยาบาล กองทัพบก จำนวน 98 คน ในภาคการศึกษาที่ 3 ปีการศึกษา 2551 และอาจารย์ภาควิชาการพยาบาลเบื้องต้นเป็นผู้รับผิดชอบ การจัดการเรียนการสอน ผู้มีส่วนร่วมเป็นอาจารย์จากทุกภาควิชา ของกองการศึกษาและอาจารย์จากกองการปกครอง วิทยาลัย พยาบาลกองทัพบก จำนวน 10 ท่าน การดำเนินการในขั้นตอนนี้ ใช้เวลาประมาณ 2 เดือน ดังนี้

1. เตรียมการดำเนินการทดลองก่อนเปิดการศึกษาใน รายวิชากระบวนการพยาบาล ดังนี้

1.1 รวบรวมผลการประเมินผู้สอน เกี่ยวกับการจัดการ เรียนการสอนรายวิชากระบวนการพยาบาล

1.2 เตรียมความพร้อมของผู้สอน โดยการอภิปราย แลกเปลี่ยนความรู้ การให้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน

แบบคุณธรรมนำความรู้ การชี้แจงบทบาท หน้าที่ความรับผิดชอบของผู้มีส่วนร่วมตามที่กำหนด

2. ชี้แจงจุดมุ่งหมาย การดำเนินการโดยใช้รูปแบบการบูรณาการเรียนการสอนและการสอดแทรกคุณธรรมแก่ผู้เรียน แผนการสอน สื่อการสอน และแบบประเมินการเรียนรู้ ที่สร้างขึ้นในขั้นตอนที่ 1

3. ดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนการสอน ใช้ระยะเวลาในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชานี้ 8 สัปดาห์ ดังนี้

3.1 การบรรยาย เรื่อง แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

3.2 แบ่งกลุ่มผู้เรียน กลุ่มละ 10 คน ผู้รับผิดชอบวิชาจะชี้แจงให้ผู้เรียนศึกษาเนื้อหาสาระที่จะเรียนแต่ละครั้งมาก่อนล่วงหน้า

3.3 ในชั่วโมงเรียน (กิจกรรมกลุ่ม) อาจารย์ผู้สอนจะเป็นผู้นำอภิปรายกลุ่ม เกี่ยวกับเนื้อหาสาระที่ศึกษามา โดยให้ผู้เรียนอภิปรายตามประเด็นที่ผู้สอนกำหนดตามคู่มือการสอนกระบวนการกลุ่ม

3.4 ให้ผู้เรียนทำกิจกรรมเดี่ยว หรือกิจกรรมกลุ่มย่อยจากแบบฝึกหัด และแบบทดสอบ จากนั้นให้ผู้เรียนนำเสนอผลของการทำกิจกรรม และให้แต่ละกลุ่มย่อยอภิปรายแสดงความคิดเห็น ในการดำเนินการกิจกรรมกลุ่มผู้สอนจะเน้นการสอดแทรกคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการในทุกกิจกรรมแต่ละครั้ง สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

3.5 อาจารย์ผู้สอนเฉลยแบบฝึกหัด และแบบทดสอบ

3.6 อาจารย์ผู้สอนดำเนินการตามข้อ 3.3 และ 3.4 เช่นนี้ไปเรื่อยๆ จนจบเนื้อหาการเรียนการสอน

3.7 อาจารย์ผู้สอนสรุปเนื้อหา และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถามข้อสงสัยและเน้นให้เห็นความสำคัญของคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับการอยู่ร่วมกันในสังคมในยุคเศรษฐกิจถดถอย

4. การดำเนินการหลังสิ้นสุดการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา จะดำเนินการหลังสิ้นสุดการจัดการเรียนการสอนภายใน

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเจตคติต่อการเรียนการสอนวิชาแนวคิด ทฤษฎีและกระบวนการพยาบาล ของนักเรียนพยาบาลกองทัพบก ก่อนและหลังใช้รูปแบบการเรียนการสอน

เจตคติต่อการเรียนการสอน	M	SD	df	t	p-value
ก่อนการเรียนการสอน	3.75	0.27	97	6.611***	.000
หลังการเรียนการสอน	4.02	0.25			

***p < .001

จากตารางที่ 1 พบว่า ค่าเฉลี่ยของเจตคติต่อการเรียนการสอนก่อนและหลังการเรียนการสอนรายวิชา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

2.2 ความพึงพอใจต่อการเรียนการสอน เปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนก่อนและหลังการเรียนการสอนรายวิชา

2 สัปดาห์ เกี่ยวกับ

4.1 สอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน โดยผู้เรียนภายหลังการใช้รูปแบบการบูรณาการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงในรายวิชา แนวคิด ทฤษฎีและกระบวนการพยาบาล สำหรับนักเรียนพยาบาลชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

4.2 แบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเรียนการสอน แบบสอบถามวัดความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนและแบบประเมินคุณลักษณะอื่นๆ ที่พึงประสงค์ของนักเรียน

ผลการวิจัย

1. รูปแบบการบูรณาการเรียนการสอนเพื่อสอดแทรกคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียนพยาบาลชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ในรายวิชาแนวคิด ทฤษฎีและกระบวนการ 1. รูปแบบการบูรณาการเรียนการสอนเพื่อสอดแทรกคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ในรายวิชาแนวคิด ทฤษฎี และกระบวนการพยาบาล ประกอบด้วย 1. ผู้สอนสร้างแรงจูงใจให้เกิดในชั้นเรียน 2. ผู้สอนใช้วิธีการเรียน การสอน และการปฏิบัติ เป็นการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเน้นการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ การเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่ม และการบูรณาการคุณธรรมจริยธรรมเข้ากับวิชาที่สอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในระหว่างการเรียน 3. ผู้สอนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอนจนถึงการนำไปปฏิบัติ 4. ผู้สอนและผู้เรียนมีการเรียนรู้ร่วมกัน 5. ผู้สอนสอดแทรกคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการเข้าในกิจกรรมการเรียนการสอน

2. ประสิทธิภาพของรูปแบบการบูรณาการเรียนการสอนเพื่อสอดแทรกคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นำเสนอผลการวิจัยดังนี้

2.1 เจตคติต่อการเรียนการสอน เปรียบเทียบความแตกต่างของระดับเจตคติต่อการเรียนการสอนก่อนและหลังการเรียนการสอนรายวิชา

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนวิชาแนวคิด ทฤษฎีและกระบวนการพยาบาล
ของนักเรียนพยาบาลกองทัพบก ก่อนและหลังใช้รูปแบบการเรียนการสอน

ความพึงพอใจต่อการเรียนการสอน	M	SD	df	t	p-value
ก่อนการเรียนการสอน	3.82	0.40	97	4.535***	.000
หลังการเรียนการสอน	4.06	0.43			

***p < .001

จากตารางที่ 2 พบว่า ค่าเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนก่อนและหลังการเรียนการสอนรายวิชา แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

2.3 พฤติกรรมคุณธรรม เกี่ยวกับ ขยัน ซื่อสัตย์ ประหยัด มีวินัย สุภาพ สะอาด สามัคคี และเอื้ออาทร
เปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนพยาบาลก่อนและหลังการเรียนการสอนรายวิชา

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนพยาบาลก่อนการจัดการเรียนการสอน

พฤติกรรมคุณธรรมพื้นฐาน	M	SD	แปลผล
ขยัน			
ก่อนการเรียน	3.49	0.43	มาก
หลังการเรียน	3.67	0.43	มาก
ประหยัด			
ก่อนการเรียน	4.09	0.52	มาก
หลังการเรียน	4.22	0.51	มากที่สุด
ซื่อสัตย์			
ก่อนการเรียน	4.51	0.37	มากที่สุด
หลังการเรียน	4.51	0.38	มากที่สุด
มีวินัย			
ก่อนการเรียน	4.16	0.42	มาก
หลังการเรียน	4.21	0.49	มากที่สุด
สุภาพ			
ก่อนการเรียน	4.40	0.39	มากที่สุด
หลังการเรียน	4.43	0.41	มากที่สุด
สะอาด			
ก่อนการเรียน	4.32	0.44	มากที่สุด
หลังการเรียน	4.33	0.51	มากที่สุด
สามัคคี			
ก่อนการเรียน	4.35	0.47	มากที่สุด
หลังการเรียน	4.35	0.46	มากที่สุด
เอื้ออาทร			
ก่อนการเรียน	4.28	0.42	มากที่สุด
หลังการเรียน	4.28	0.49	มากที่สุด
โดยรวม			
ก่อนการเรียน	4.14	0.31	มาก
หลังการเรียน	4.23	0.33	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่า นักเรียนมีค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการก่อนการเรียนการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมั (M=4.14) และภายหลังการเรียนการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (M=4.23) โดยพฤติกรรมคุณธรรมพื้นฐานด้านความซื่อสัตย์มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดทั้งก่อน และหลังการเรียนการสอน (M=3.51) และด้านความขยันมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดทั้งก่อน และหลังการเรียนการสอน (M=3.49-3.67)

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยพฤติกรรมคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนพยาบาลกองทัพบก ก่อนและหลังใช้รูปแบบการเรียนการสอน

พฤติกรรมคุณธรรมพื้นฐาน	M	SD	df	t	p-value
ก่อนการเรียนการสอน	4.14	0.31	97	1.276	.205
หลังการเรียนการสอน	4.23	0.33			

จากตารางที่ 4 พบว่า ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนพยาบาลก่อนและหลังการเรียนการสอนรายวิชา ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผลการวิจัย

การพัฒนากระบวนการบูรณาการเรียนการสอนเพื่อสอดแทรกคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ในรายวิชาแนวคิด ทฤษฎี และกระบวนการพยาบาล เป็นการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนโดยการผสมผสานกระบวนการสอน กระบวนการเรียนรู้ปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมอันดีงามโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและความสามารถทางสติปัญญา มุ่งส่งเสริมเจตคติต่อการเรียนการสอน ความพึงพอใจต่อการเรียนการสอน และพฤติกรรมคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนพยาบาล

จากผลการวิจัยสามารถนำมาอภิปรายได้ดังนี้

1. การบูรณาการเรียนการสอนเพื่อสอดแทรกคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

1.1 ผู้สอนเห็นความสำคัญของคุณธรรมจริยธรรม และสร้างแรงจูงใจให้เกิดในชั้นเรียน

1.2 ผู้สอนใช้วิธีการเรียน การสอนและการปฏิบัติ เป็นการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเน้นการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ การเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่ม และการบูรณาการคุณธรรมจริยธรรมเข้ากับวิชาที่สอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในระหว่างการเรียน โดยอาจใช้การทำกิจกรรม การสร้างสถานการณ์ หรือบุคคลตัวอย่าง หรือการวิเคราะห์สถานการณ์ทำให้เกิดความสนุกในชั้นเรียน^๑ สำหรับกิจกรรมการเรียนการสอนในรายวิชาแนวคิด ทฤษฎีและกระบวนการพยาบาล มีการบรรยายและสอดแทรกคุณธรรมพื้นฐาน การให้ผู้เรียนบันทึกสมุดบันทึกความดี การเรียนกระบวนการกลุ่ม โดยภายหลังการเรียนภาคทฤษฎีหัวข้อกระบวนการพยาบาล ผู้เรียนจะมีการเรียนด้วยกระบวนการกลุ่ม กลุ่มละประมาณ 9-10 คน โดยให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัด/ กรณีตัวอย่างเดี่ยวและกลุ่มย่อย

เปิดโอกาสให้ผู้เรียนอภิปราย/ แสดงความคิดเห็น นำเสนอผลทำกิจกรรมแต่ละกลุ่มย่อย อภิปรายแสดงความคิดเห็นกับผู้สอนเฉลยแบบฝึกหัด/ สรุปเนื้อหาที่ได้จากแบบฝึกหัด เปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถามข้อสงสัย สุดท้ายผู้สอนสรุปเนื้อหา ผู้เรียนในห้องเรียนกลุ่มใหญ่ นอกจากนี้มีการฝึกการสัมภาษณ์ ชักประวัติ ฝึกการตรวจร่างกายคนปกติ ได้แก่ เพื่อน ญาติ รวมถึงการฝึกประเมินภาวะสุขภาพผู้ป่วยในโรงพยาบาล วางแผนพยาบาลผู้ป่วยรายบุคคล และนำเสนอรายงานกรณีศึกษาผู้รายนกลุ่ม ทั้งนี้ผู้เรียนต้องศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเพิ่มเติมด้วย

1.3 ผู้สอนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอนจนถึงการนำไปปฏิบัติ ผู้เรียนมีการเรียนด้วยกระบวนการมีการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ และการฝึกประเมินภาวะสุขภาพผู้ป่วยในโรงพยาบาล วางแผนการพยาบาลผู้ป่วยรายบุคคลและเสนอรายงานกรณีศึกษาผู้ป่วยรายกลุ่ม

1.4 ผู้สอนและผู้เรียนร่วมพลังกัน เพื่อก่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน ผู้สอนมีการเตรียมตัวให้ความร่วมมือ ปฏิบัติจริงด้วยตนเอง มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ

1.5 ผู้สอนสอดแทรกคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการเข้าในการสอนของตน โดยมีกลวิธีในการสอดแทรกคุณธรรมพื้นฐาน ได้แก่ ความขยัน เน้นความพยายามค้นคว้าหาความรู้ การเตรียมตัวอ่านหนังสือก่อนเข้ากระบวนการกลุ่ม การไม่การกระตือรือร้นในการเรียน เป็นต้น ความประหยัด สังเกตการช่วยรักษาสาธารณสมบัติของวิทยาลัย ไม่ฟุ่มเฟือย เน้นความซื่อสัตย์ เน้นความสำคัญของการพูดและการการสื่อสาร สอดคล้องกัน การทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยตนเอง การความผิดพลาดที่เกิดขึ้น เป็นต้น ความมีวินัย การตรงต่อเวลา ความสำคัญต่อเวลาในการเข้าชั้นเรียน การส่งรายงานภายในกำหนด เป็นต้น ความสุขภาพ ไม่พูดคุยในขณะที่อาจารย์สอน สอดแทรกวัฒนธรรมเพื่อให้เกิดความภูมิใจในความเป็นไทย สะอาด สังเกตให้คำแนะนำเกี่ยวกับการแต่งกาย การรักษาสะอาดร่างกาย สังเกตล้อม เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักตนเอง สังเกต

ปฏิบัติให้ถูกต้องตามระเบียบของสถาบัน ความสามัคคี จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีการแบ่งกลุ่ม แบ่งหน้าที่/ ตอบคำถามเป็นทีมที่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาที่สอนในแต่ละสัปดาห์ และช่วยกันทบทวนแก้ไข ปรับปรุงอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการทำงานเป็นทีมเพื่อให้สำเร็จร่วมกัน ความเอื้ออาทร เน้นการให้และการช่วยเหลือผู้อื่น การช่วยเหลือการทำงานภายในกลุ่ม เป็นต้น

2. ประสิทธิภาพของรูปแบบการบูรณาการเรียนการสอนเพื่อสอดคล้องคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

2.1 เจตคติต่อการเรียนการสอนรูปแบบการบูรณาการเรียนการสอนเพื่อสอดคล้องคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ในรายวิชาแนวคิด ทฤษฎีและกระบวนการพยาบาล พบว่า ค่าเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนก่อนและหลังการเรียนการสอนรายวิชาฯ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 จะเห็นได้จาก วิชาแนวคิด ทฤษฎี และกระบวนการพยาบาล เป็นวิชาที่จัดสอนในนักเรียนพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ภาคการศึกษาที่ 3 ซึ่งผู้เรียนจะเริ่มเรียนในหมวดวิชาทางการพยาบาลเป็นวิชาแรก ศึกษาเกี่ยวกับประวัติการพยาบาล ทฤษฎีการพยาบาล แนวคิดและความสำคัญของการใช้กระบวนการพยาบาลในการแก้ปัญหาสุขภาพอนามัยของบุคคล ครอบครัว และชุมชนทั้งที่ป่วยและไม่ป่วย โดยครอบคลุมถึงการประเมินภาวะสุขภาพด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และจิตสังคม ซึ่งกระบวนการพยาบาลเป็นหัวใจสำคัญของการปฏิบัติการพยาบาล เพราะเป็นวิธีการปฏิบัติงานที่เป็นระบบในการแก้ปัญหของผู้รับบริการการเรียนการสอน การเรียนในรายวิชาอาจยากในการทำความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาของผู้ป่วยเนื่องจากผู้เรียนยังไม่ได้เรียนเกี่ยวกับวิชาทางการพยาบาล สำหรับการสอนเนื้อหาทฤษฎีทางการพยาบาลจัดการสอนโดยการบรรยายแบบมีส่วนร่วมและเมื่อทบทวนกระบวนการพยาบาลมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนผสมผสานกระบวนการกลุ่ม การให้ผู้เรียนได้ทำงานเป็นกลุ่ม ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ช่วยกันทำในสิ่งที่ยากหรือไม่เคยทำมาก่อนได้ด้วยความมั่นใจ ทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมสูงสุดและทำให้บรรลุงานสูงสุด ผู้เรียนจะค่อยๆ สะสมความรู้และทักษะที่ใช้ในการเรียนรู้ ทำให้มีการเรียนรู้เป็นลำดับ สามารถเชื่อมโยงจนเกิดความเข้าใจ กระบวนการกลุ่มทำให้ผู้เรียนมีกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนในการทำความเข้าใจเนื้อหาให้ตามทันกันทุกคนภายในกลุ่ม อีกทั้งมีผู้สอนคอยให้คำแนะนำ ตั้งคำถามให้ผู้เรียนคิดและส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้น ดังนั้น ผู้เรียนจึงมีความรู้สึกที่ดีต่อการเรียนเป็นพฤติกรรมในลักษณะเห็นด้วยในลักษณะเฉพาะตัวตามที่คาดหวังของทัศนคติที่มีอยู่ จะเห็นได้จากคะแนนค่าเฉลี่ยของระดับเจตคติต่อการเรียนการสอนหลังการ

จัดการเรียนการสอนโดยรวมเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก ($M=4.02$)

2.2 ความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนรูปแบบการบูรณาการเรียนการสอนเพื่อสอดคล้องคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ในรายวิชาแนวคิด ทฤษฎีและกระบวนการพยาบาล พบว่า ค่าเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนก่อนและหลังการเรียนการสอนรายวิชาฯ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 อภิปรายได้ว่า การเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้เชิงประสบการณ์ ทำให้เกิดการเรียนรู้ใหม่ๆ ที่ท้าทายอย่างต่อเนื่องและเป็นการเรียนรู้เชิงรุก คือ ผู้เรียนต้องทำกิจกรรมตลอดเวลาไม่ได้นั่งฟังคำบรรยายอย่างเดียว ต้องมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนด้วยกันเอง และระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนอาศัยการสื่อสารทุกรูปแบบ เช่น การพูด การเขียน การแสดงบทบาทสมมติ เป็นต้น และเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่มจะช่วยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมสูงสุดและทำให้บรรลุงานสูงสุด โดยการมีส่วนร่วมสูงสุดผู้สอนจะให้ผู้เรียนแบ่งกลุ่มทำแบบฝึกหัดใบงานตั้งแต่กลุ่มเล็ก 2-3 คน จนกระทั่งกลุ่มใหญ่ให้ทำรายงานกรณีศึกษาผู้ป่วยรายกลุ่ม และการบรรลุงานสูงสุดโดยผู้สอนจะให้ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรม โดยใบงานจะมีกิจกรรมรายบุคคลและรายกลุ่ม เช่น การทำแบบฝึกหัดรายบุคคลเกี่ยวกับหลักการแต่ละขั้นตอนของกระบวนการพยาบาล และแบบฝึกหัดรายกลุ่มเกี่ยวกับการนำกระบวนการพยาบาลไปใช้กับกรณีศึกษาของผู้ป่วย รูปแบบการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาแนวคิด ทฤษฎี และกระบวนการพยาบาลทำให้ผู้เรียนควบคุม และกำกับการเรียนรู้ของตนเอง ผู้เรียนมีความพึงพอใจในความสำเร็จแม้จะเป็นกิจกรรมเล็กๆน้อยๆ จะเห็นได้จากคะแนนค่าเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนหลังการจัดการเรียนการสอนโดยรวมพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($M=4.06$)

2.3 พฤติกรรมคุณธรรม เกี่ยวกับ ขยัน ซื่อสัตย์ ประหยัด มีวินัย สุภาพ สะอาด สามัคคี และเอื้ออาทร พบว่า ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนพยาบาลก่อนและหลังการเรียนการสอนรายวิชาฯ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อภิปรายได้ว่า พฤติกรรมคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการเป็นพฤติกรรมที่มีการปลูกฝังให้แก่เยาวชนตั้งแต่เด็กและควรทำอย่างต่อเนื่องผ่านกิจกรรมต่างๆ ทั้งในและนอกหลักสูตร เพื่อให้ผู้เรียนเป็นทั้งคนเก่ง คนดีและมีความสุข รูปแบบการบูรณาการเรียนการสอนเพื่อสอดคล้องคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ในรายวิชาแนวคิด ทฤษฎีและกระบวนการพยาบาล เพื่อพัฒนาผู้เรียนโดยใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยง ความร่วมมือของสถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบัน ศาสนา และสถาบันการศึกษา โดยยึดคุณธรรมนำความรู้ สร้างความตระหนักสำนึกในคุณค่าของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

โดยมีจุดเน้นเพื่อพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดี มีความรู้ และอยู่ดี มีสุข จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า นักเรียนมีค่าเฉลี่ยของ พฤติกรรมคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการก่อนการเรียนการสอนอยู่ใน ระดับมาก-มากที่สุด ($M=3.49 - 4.51$) และภายหลังการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก-มากที่สุด ($M=3.67 - 4.51$) ทำให้เห็นว่า ผู้เรียนมีการปฏิบัติพฤติกรรมคุณธรรมพื้นฐานอย่างต่อเนื่อง จากผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมคุณธรรมพื้นฐานด้านความ ซื่อสัตย์มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดทั้งก่อน และหลังการเรียนการสอน ($M=3.51$) ซึ่งความซื่อสัตย์เป็นพฤติกรรมของผู้ประกอบวิชาชีพ การพยาบาลและการผดุงครรภ์ด้านจริยธรรมวิชาชีพที่สภา การพยาบาลกำหนด แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึง ประสงค์ตรงตามจริยธรรมวิชาชีพการพยาบาล คือ ต้องมีความ ซื่อสัตย์เป็นสำคัญ แสดงถึงทิศทางการจัดการเรียนการสอนโดย การบูรณาการแบบสอดแทรกคุณธรรมพื้นฐานเป็นการปลูกฝัง คุณธรรม จริยธรรมที่ทำให้เกิดประสิทธิภาพ โดยในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนมีกำหนดให้ผู้เรียนบันทึกสมุดบันทึกความดีเกี่ยว กับการแสดงพฤติกรรมคุณธรรมพื้นฐานบันทึกเป็นรายสัปดาห์ เพื่อให้ผู้เรียนตระหนักด้วยตนเองในพฤติกรรมคุณธรรม โดยมี ผู้สอนคอยสะท้อนพฤติกรรมการแสดงออกให้ จากการบันทึกสมุด บันทึกความดี จะเห็นได้ว่าผู้เรียนส่วนใหญ่ มีความคิดเห็น ดังนี้ “ตรงต่อเวลา เข้าห้องเรียน ลงมาเข้าแถวตรงเวลา ส่งงานตาม เวลาที่กำหนด” “ไม่พูดโกหก พูดความจริง ทำจริง ยอมรับผิดเมื่อ ทำผิด” “รักษาความลับของผู้อื่น ไม่ใส่ร้ายผู้อื่น” และ “ไม่ลัษไมย ของผู้อื่น” เป็นต้น

นอกจากนี้ผลการวิจัย พบว่า ด้านความซื่อสัตย์มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ทั้งก่อน และหลังการเรียนการสอน ($M=3.49-3.67$) อาจเป็นเพราะ รูปแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมซึ่งประกอบด้วยการเรียนรู้เชิง ประสบการณ์ผสมผสานกับกระบวนการกลุ่ม โดยผู้เรียนต้องมีการ แสดงความคิดเห็นและช่วยกันทำงานกลุ่ม ดังนั้น ผู้เรียนต้องปรับ บทบาทตัวเองจากการเป็นผู้ที่คอยนั่งรับความรู้จากผู้สอน ผู้เรียน ต้องมีการเตรียมตัว ผู้เรียนต้องมีการค้นคว้าบ่อยๆ เพื่อฝึกให้เกิด การเรียนรู้ด้วยตนเอง¹ สิ่งเหล่านี้อาจทำให้ผู้เรียนต้องมีเวลาให้กับ การเรียนอย่างเต็มที่ หากผู้เรียนไม่สามารถปฏิบัติให้เป็นปกติได้

อาจทำให้เกิดความท้อแท้ และเหนื่อยล้าได้ก่อนที่จะบรรลุตาม วัตถุประสงค์การเรียนรู้ ดังนั้นผู้สอนจึงควรมีการกระตุ้นผู้เรียน เป็นระยะๆ ให้เกิดความตระหนัก และปฏิบัติตามได้เป็นอย่างดี และ การประเมินจากการบันทึกสมุดบันทึกความดี จะเห็นได้ว่าผู้เรียน ส่วนใหญ่ มีความคิดเห็น ดังนี้ “ผู้เรียนตั้งใจเรียน ฟังบรรยาย ไม่หลับเวลาเรียน ไม่คุยหรือส่งเสียงดังขณะอาจารย์สอน เตรียม เอกสารให้พร้อม คิดตามในสิ่งที่อาจารย์สอน ซักถามข้อสงสัย” “รับผิดชอบงาน ทำงานที่อาจารย์มอบหมายให้สำเร็จ ไม่คั่งค้าง ตั้งใจอ่านหนังสือในเวลา study ไม่ผัดวันประกันพรุ่ง” “มีการจด บันทึกสาระสำคัญ จดคำอธิบายเพิ่มเติมจากในหนังสือ สนใจ เนื้อหา สิ่งใหม่ๆ และที่ไม่เข้าใจ ชี้ดเส้นใต้ข้อความที่สำคัญ” “ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมจาก internet หนังสือพิมพ์ ใ้รู้ ใ้เรียน มีความเพียร พยายามเรียนรู้ ทำความเข้าใจ” และ “ทบทวนบท เรียนทุกวัน ทำแบบฝึกหัดทุกครั้งและล่วงหน้า อ่านตำราเรียนก่อนล่วงหน้า” เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. สามารถนำรูปแบบการบูรณาการการเรียนการสอนเพื่อ สอดแทรกคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในการเรียนการสอนวิชาอื่นๆ ได้
2. การนำรูปแบบการบูรณาการการเรียนการสอนเพื่อสอดแทรก คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ ผู้รับ ผิดชอบและผู้มีส่วนร่วมสอนต้องปฏิบัติตามคู่มือแนวทางการสอด แทรกคุณธรรมพื้นฐานอย่างเคร่งครัด และต้องมีเวลาให้กับผู้เรียน ในการสอดแทรกคุณธรรม ให้ผู้เรียนตระหนักและคงไว้ซึ่ง พฤติกรรมคุณธรรมพื้นฐาน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพเพิ่มเติมเกี่ยวกับ พฤติกรรมคุณธรรมพื้นฐานของผู้เรียน
2. ควรมีการติดตามพฤติกรรมคุณธรรมพื้นฐานในรายวิชา การพยาบาลในชั้นปีที่สูงขึ้น

เอกสารอ้างอิง

1. อยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานต์ และสุภาพรณ อุปโยคิน. การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม. วารสารการศึกษาพยาบาล, 11 (3), 2543: 81 – 87.
2. มกราพันธุ์ จูทะระสก. การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนบูรณาการเพื่อพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรสาธารณสุขศาสตร์ (สาธารณสุขชุมชน) ในวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น .วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิตศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.2545.
3. อีพงษ์ แก่นอินทร์ และคณะ. รูปแบบการเรียนการสอนนักศึกษาาระดับปริญญาตรีที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. วารสารสงขลานครินทร์ ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์. 8 (2), 2545: 185 – 200.
4. ศิริพร พูนชัย. รายงานการวิจัยเรื่องรูปแบบการควบคุมคุณภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชากระบวนการพยาบาล นักเรียนพยาบาลชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก. ภาควิชาการพยาบาลเบื้องต้น วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก. 2547.
5. กุสุมา กังหลิ และคณะ. รูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วมรายวิชากระบวนการพยาบาล นักเรียนพยาบาลชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก. ภาควิชาการพยาบาลเบื้องต้น วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก. 2548.
6. ประภาศรี พรหมประกาย. ภูมิคุ้มกันบัณฑิตไทยในโลกไร้พรมแดน: การสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในการเรียนการสอน. 2552